

НЕСТЕРЕЦЬ ВАЛЕНТИН ГАВРИЛОВИЧ
(31.07.1942–07.02.2025)

В. Ю. Черчель доктор с.-г. наук,

М. М. Солодушко, кандидат с.-г. наук, с.н.с.

Н. О. Завалинч, доктор філософії з агрономії

Державна установа Інститут зернових культур НААН України вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро, 49009, Україна

Відомий учений в галузі рослинництва, авторитетний знавець степового землеробства, доктор сільськогосподарських наук **НЕСТЕРЕЦЬ** Валентин Гаврилович народився 31 липня 1942 р. у с. Чапаєвка (нині с. Воскресенка) Пологівського району Запорізької області в звичайній селянській сім'ї, де змалечку пізнав ціну нелегкої праці на землі та відчув бажання реалізувати себе в хліборобській справі, що пояснювалося якоюсь мірою наслідками важких післявоєнних років.

З 1949 р. по 1959 рр. навчався у середній школі. Після закінчення шкільної програми вступив на денну форму навчання на перший курс агрономічного факультету Курського сільськогосподарського інституту, який закінчив у червні 1964 р. та отримав диплом з відзнакою зі спеціальності «Агрономія» за кваліфікацією «Вчений агроном» і був направлений на роботу за фахом в колгосп «Дружба» Пологівського району Запорізької області.

З листопада 1964 р. по грудень 1965 р. проходив військову службу, після якої повернувся до рідного краю і продовжив свою професійну діяльність на посаді головного агронома радгоспу «40 років Радянської України» Пологівського району.

Ще з студентських років Валентин Гаврилович мріяв присвятити подальше своє життя науковій сфері, а тому після блискуче зданих вступних іспитів він у 1967 р. був зарахований до очної аспірантури Всесоюзного науково-дослідного інституту кукурудзи з проведенням експериментальних робіт на Розівській дослідній станції. Після наполегливого навчання та успішного завершення аспірантської підготовки, там же з квітня 1971 р. продовжив дослідницьку роботу на посаді старшого наукового співробітника.

У 1974 р. Валентин Гаврилович у спеціалізованій вченій Раді при Одеському сільськогосподарському інституті захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності 06.01.09 «Рослинництво» за темою: «Вплив строків сівби на ріст, розвиток, зимостійкість і продуктивність озимої пшениці в південно-східних районах УРСР». У результаті наполегливої праці В. Г. Нестерець, який зарекомендував себе вмiлим, вимогливим, досвідченим та принциповим науковцем і керівником, з травня 1975 р. був призначений заступником директора з науково-дослідної роботи Розівської дослідної станції, на цій посаді він пропрацював більше 30 років.

За цей час у результаті наполегливої науково-виробничої діяльності колективами лабораторій Розівської дослідної станції було проведено цілий ряд важливих досліджень, спрямованих на визначення параметрів продуктивності та економічної ефективності інтенсивних спеціалізованих сівозмін; відпрацьовано принципи побудови структури посівних площ, які забезпечили, при раціональному чергуванні культур, підвищений збір продукції рослинництва; встановлено можливість застосування плоскорізного обробітку ґрунту під пшеницю озиму, кукурудзу, ячмінь та соняшник; розроблено механізовану технологію ви-

рощування кукурудзи на зерно і силос. В екологічному сортовипробуванні зроблено оцінку майже двадцяти тисяч гібридів та гібридних комбінацій кукурудзи різних груп стиглості з високим генетичним потенціалом урожайності та підвищеною стійкістю до посухи і вилягання; удосконалено й апробовано зональні технології вирощування зернових культур, налагоджено насінництво гібридів кукурудзи, а також оригінального та репродукційного насіння зернових колосових культур і багаторічних трав.

Подальше захоплення справою свого життя – аграрною наукою, постійне підвищення своєї кваліфікації та невтомний пошук шляхів удосконалення ефективності сільськогосподарського виробництва, приділяючи при цьому значну увагу організації наукової роботи на дослідній станції, дозволили Валентину Гавриловичу провести цілий ряд важливих досліджень, пов'язаних з питаннями агробіологічного обґрунтування і удосконалення технологічних елементів вирощування пшениці озимої та інших озимих зернових культур в умовах південно-східної частини Степу. Результатом його багаторічної творчої діяльності стало узагальнення наукових розробок саме у цьому напрямку, які стали основною предметною частиною його докторської дисертації.

У лютому 1996 р. В. Г. Нестерець на засіданні спеціалізованої вченої ради Інституту зернового господарства УААН (м. Дніпропетровськ, нині м. Дніпро) захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за темою: «Агроекологічні та біологічні основи вирощування середньо- і низькорослих сортів озимої пшениці в південно-східному Степу України».

Створюючи сприятливі умови для творчої роботи колективу науковців і лаборантів, Валентин Гаврилович доклав чимало організаційних зусиль щодо забезпечення подальших успіхів у їх науковій діяльності, що впродовж короткого часу виразилося у створенні нових гібридів кукурудзи, соняшника та тритикале. Крім цього, науковцями Розівської дослідної станції були успішно проведені ґрунтовні дослідження з удосконалення і розробки адаптивних систем інтенсивної технології вирощування різних сортів пшениці озимої з врожайністю по чорному та зайнятому парах – 5,5–6,0 т/га, після непарових попередників – 4,0–4,5 т/га. Водночас було доведено, що в умовах південно-східного Степу України основою адаптивних систем технології є раціональні заходи накопичення і збереження вологи залежно від місця озимої пшениці в сівозміні, систем удобрення, що включає використання органічних та мінеральних добрив в оптимально-мінімальних дозах із раціональним співвідношенням поживних елементів на основі результатів ґрунтової і рослинної діагностики, оптимальні та допустимі строки сівби, залежно від генетичних особливостей сорту, а також інтегрована система захисту рослин від бур'янів, шкідників і хвороб.

Продовжуючи багаторічну роботу на Розівській дослідній станції, з травня 2006 р. В. Г. Нестерець зарахований головним науковим співробітником лабораторії агробіологічних ресурсів озимих зернових культур Інституту зернового господарства УААН.

Результати наукової діяльності В. Г. Нестерця опубліковано у понад 150 наукових працях у галузі рослинництва, загального землеробства та насінництва зернових культур. Він є співавтором багатьох монографій, сортів та патентів на корисну модель. Серед численних публікацій слід згадати лиш декілька з них, які стали певною визначальною віхою у його багаторічній діяльності, а саме: Влияние минеральных удобрений на зимостойкость, водопотребление и урожай озимой пшеницы разных сортов в юго-восточных районах Степи УССР. *Агрехимия*. 1980. № 7; Способи обробітку ґрунту, сівби озимої пшениці в південно-східних районах Степу УРСР і якість її зерна. *Вісник сільськогосподарської науки*. 1984. № 11; Влияние аномалий погоды на урожайность и валовый сбор зерновых культур. *Хранение и переработка зерна*. 2003. № 12; Пшениця озима в зоні Степу, кліматичні зміни та технології вирощування. Монографія. Дніпропетровськ., 2015 (співавт.); Вплив агроекологічних і технологічних чинників на формування врожайності пшениці озимої у південно-східному Степу. *Вісник аграрної науки*. 2018. № 5 (співавт.).

В. Г. Нестерець протягом багатьох років був членом спеціалізованої вченої ради при Державній установі Інститут зернових культур НААН з присудження наукових ступенів.

Маючи більше 50 років наукового стажу, володіючи багатогранним життєвим досвідом та глибокими знаннями в агрономії, Валентин Гаврилович щедро ділився з колегами, молодими фахівцями та спеціалістами аграрних формувань своїми багаторічними надбаннями, творчими здобутками, вмінням вирощувати високі врожаї сільськогосподарських культур.

Ще було дуже багато задумів, нереалізованих ідей та планів на подальше життя, але, на превеликий жаль, не судилося. В. Г. Нестерець залишив після себе світлу пам'ять, свої результати праці, добрі спогади рідних, колег і друзів.

Колектив ДУ Інститут зернових культур НААН України висловлює щирі співчуття рідним та близьким покійного Валентина Гавриловича, який прожив яскраве і багате на події життя та досяг у ньому успіхів і поваги.